

θουσαν, εὐρίσκει τὸν λαγῶν ἢ τὸ πρόβατον, δεικνύει καὶ ὀνοματίζει αὐτὸ καὶ τὰ διάφορα αὐτοῦ μέρη, καὶ οὕτω διεξάγεται διάλογος μεταξύ μαθητοῦ καὶ διδασκάλου. Ἡ τρίτη τάξις, ἥτις ὑπὸ τῆς ὀνομασθείσης ἤδη κυρίας *Kaetzke* διευθύνεται, ἐξετάζεται ἀριθμητικὴν πρῶτον προφορικῶς, εἶτα δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἐν τοῖς νηπιαγωγείοις συνήθων ἀριθμητικῶν ὀργάνων, τόσον καθαρῶς, ἀκριβῶς καὶ ὀρισμένως ὥστε κινεῖ τὸ ἀκροατήριον εἰς τὴν ἔκχυσιν τῆς χαρᾶς αὐτοῦ. Εἶτα προσέρχονται κατὰ σειράν αἱ ἀνώτεροι τάξεις, εἴτινες ἐξετάζονται ἱερὰν καὶ πολιτικὴν ἱστορίαν, ἀριθμητικὴν, ἱερὰν κατ'ἡγήσιν, βιογραφίαν καὶ ἀνάγνωσιν. Πρὸς τὰς ἐρωτήσεις ἀπαντῶσι πάντοτε οἱ μαθηταὶ ἀκριβέστατα. Ἐκ τῆς πολιτικῆς ἱστορίας ἐξητάσθησαν τὴν γαλλικὴν ἐπανάστασιν, τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Πρωσίας ἀπὸ τοῦ γαλλικοῦ ζυγοῦ, τὴν ἀρχὴν καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ ῥωσικοῦ κράτους. Μία τάξις ἀνέπτυξεν ἐν διαλόγῳ μετὰ τοῦ διδασκάλου ὅλον τὸν ταχυδρομικὸν μηχανισμόν. Ἐν τῇ ἱερᾷ ἱστορίᾳ καὶ κατηχῇ τὸσον καθαρὰς καὶ ἀκριβεῖς ἀναπτύσσουσι γνώσεις, ὥστε ὁ κ. Ὀρφανίδης, ὃν μετὰ πολλῆς τῆς χαρᾶς εἶδον ἐν τῇ αἰθούσῃ, ἀνεφώνησέ μοι παίζων, ἀλλ' ἐν τῇ παιδιᾷ τὴν ἐκπληξίν του ἐκφράζων, ὅτι πολλὰ ἐμάρθανεν ὑπὸ τῶν *Kaetzke*, ὅπερ ὡς ρομικός οὐκ ἐγίνωσκεν. Ἐν τέλει δ' ἐξητάσθησαν ἐν τῇ γυμναστικῇ ἑκάτερον φύλον ἰδιαιτέρον ἀποτελοῦν τμήμα καὶ τὰ μὲν κοράσια εἰς ῥυθμικὰς κινήσεις ἀπλῶς, οἱ δ' ἄρρενες καὶ σιδηρὰς ράβδους ὡς ὅπλα μεταχειριζόμενοι.

Ἀληθῶς ἐκπληκτικὸν εἶνε πῶς μαθηταὶ, ἀκοῆς στερούμενοι, τόσον ἀκριβῶς εἰς τὰς ἐρωτήσεις καὶ ἀνευ σφάλματος δύνανται ν' ἀπαντῶσι καὶ τὰ προστασσόμενα ἀκριβεστάτα νὰ ἐκτελῶσιν, ὅπερ δὲν ἐξηγεῖται ἄλλως ἢ διὰ τῆς ἐν ὑψίστῳ βαθμῷ ἐντάσεως τῆς προσοχῆς αὐτῶν ἐπὶ δὲ πῶς κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν αἰσθάνονται, ποῦ ὁ ἀναγνὼς ἐσταμάτησεν. Ὡς ἀρχόμενοι ἐλέγομεν ἀναπληροὶ τὴν ἀκοήν παρὰ τοῖς κωφαλάλοις ἢ ὄψις καὶ ἡ ἀρνή, ἱστάμενοι π. χ. ὁ εἰς παρὰ τῷ ἄλλῳ τόσον πλησίον ὥστε νὰ ἄπτονται τὰ σώματα αὐτῶν, αἰσθάνονται διὰ τῶν τοῦ σώματος κινήσεων πότε ἄρχεται καὶ τότε παύεται ὁ ἕτερος ὁμιλῶν καὶ τί ὁμιλεῖ. Ἀλλ' ὅ,τι ἐν τῇ σχολῇ ἐνθα ἀπομακρυσμένοι ἀλλήλων ἐκάθηντο καὶ ἐντὸς τοῦ βιβλίου ἦσαν ἠναγκασμένοι νὰ βλέπωσι, μετὰ τοσαύτης τάξεως καὶ ἀκριβείας ἀνεγίνωσκον, ἀποδεικνύει ὅτι εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ἀσκήσεως δύνανται αἰσθάνεσθαι τινὲς νὰ φθάσωσιν, ὥστε διὰ μιᾶς ὀρθοκλμοῦ ῥιπῆς νὰ αἰσθάνωνται ἐκ τῶν κινήσεων τῶν χειλέων τοῦ ἀναγινώσκοντος ἐν ποίᾳ προτάσει καὶ ποίᾳ τάξει εὐρίσκειται.

Ἡ ὁμιλία τοῦ κωφαλάλου, ὡς εὐνόητον, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἔχη τὸν μελωδικὸν χρωματισμόν, ὃν λαμβάνει ἡ φυσικὴ φωνὴ διὰ τῆς ποικίλης ἀναβάσεως· εἶνε μονότονος, παρὰ τισι δὲ παραπονετικὴ. Ἐν τούτοις εὐχάριστοι εἰς τὴν τελειότητα, ὥστε προσφέρουσιν ὠραιότατα τὰς λέξεις καὶ τὰς προτάσεις χωρὶς

τὴν παραμικρὰν νὰ δώσω ὑπόνοιαν, ὅτι τεχνικὴν ὁμιλοῦσι γλῶσσαν. Ὅσοι μάλιστα ἐξ ἀσθενείας κατέστησαν κωφάλαλοι, οὗτοι καὶ καθαρώτερον ἔχουσι ὄργανον καὶ ἐλευθερώτερον, ὁμιλοῦσι καὶ ἀντιληπτικώτεροι τῶν ἄλλων εἶνε.

Ἡ ποία τῷ ὄντι Θεοῦ εὐλογία, τὸ βοηθεῖν τὰ δυστυχῆ ταῦτα πλάσματα ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε κατ' οὐδὲν τῶν λοιπῶν ὁμοίων τῶν ὑποδεστέρους ἑαυτοὺς νὰ συναισθάνωνται! Ὁπόση δὲ πρέπει νὰ ᾔνη ἡ χαρὰ τῶν δυστυχῶν οἰκογενειῶν, ὅσοι τοιοῦτον ποτε ἔσχον ἀτύχημα, ὅταν μετὰ τινα χρόνου περίοδον συνενῶνται μετὰ τοῦ δυστυχοῦς μέλους αὐτῶν ἐγγράφως μὲν ἐντελέστατα, προφορικῶς δὲ διὰ τῆς προσεκτικῆς τῶν λέξεων ἀπαγγελίας καὶ τῇ βοήθειᾳ τῆς τὴν ἔλλειψιν λέξεων συμπληρούσης χειρονομίας!

Δόξα λοιπὸν καὶ τιμὴ πρέπει ταῖς φιλανθρώποις ἐκείναις ψυχαῖς, αἵτινες οὐδενὸς φείδονται πόνου πρὸς ἐλάφρυνσιν τῶν παθημάτων τῆς ἀνθρωπότητος· δόξα καὶ τιμὴ ὀφείλεται καὶ εἰς τὰς κοινωνίας, ἐν αἷς τοιαῦτα ἴστανται ἰδρύματα.

M. E.

Η ΕΠΑΝΟΔΟΣ

— Ἐπεράσαν τόσα χρόνια,
Ποῦ πουλιὰ ξενητεμένα
Ἀπ' τῆς συμφορᾶς τὰ χιόνια,
Ἀπ' τῇ μάνα μας μακριά,
Μακριὰ φύγαμε 'ς τὰ ξένα,
Σὰν πουλιὰ, ποῦ κυνηγᾷ
Μαύρη λύσσα τοῦ βορρᾶ!

Γιὰ δὲς Νίνα μου, ἀνθίζουν
Γύρω τάνθη τὰ δροσάτα
Κι' ὅλο χάρι φτερουγίζουν
Χελιδόνια πεταχτά!
Ἦλθαν καὶ αὐτὰ φευγάτα...
Τῆς πατρίδος τῶν τὰ χιόνια
Φεύγουν, φεύγουν καὶ αὐτά!

Σὰν κ' ἐμᾶς ὅμως κ' ἐκείνα
Πίσω πάλι θὰ γυρίσουν
Μὲ χαρὰ, χρυσὴ μου Νίνα,
Ἀδελφὴ μου ἀγαπητὴ,
Τὰ λημέρια νὰπαντήσουν
Τὰ παλὰ καὶ τὴ φωνὰ τους,
Τὴ φωνὰ τους τὴν πιστὴ!

Γιὰ δὲς, Νίνα μου, ὀλοένα
Προχωρεῖ τὸ ἄλογό μας
Μὲ τὰ πόδια βυθισμένα
Τὸ καῦμένο 'ς τὰ νερά,
Νὰ μᾶς φέρῃ 'ς τὸ χωριὸ μας...
Λὲς κι' ἐκεῖνο τὸ γνωρίζει
Καὶ γι' αὐτὸ κάνει φτερά!—

Αὐτὰ ἔλεγε, ὄλος χάρι,
 Ἐπὶ τὴν ὡραίαν ἀδερφήν του
 Ὁ Ἀλέκος, μὲ καμάρι
 Ἐάν γυρίζαν ἐς τὸ χωριό,
 Ποῦ ἡ μάνα ἡ φτωχή του
 Τόσα χρόνια καρτεροῦσε
 Τέτοια κόρη, τέτοιο γυιό!

Τρέχει τ'άλογο ὡς τόσο,
 Ἐάν ἀέρας λὲς πετάει,
 Μὰ γιὰ κείνους τάχα πόσο
 Πόσο φαίνεται ἀργά
 Τὸ φτωχὸ νὰ περπατᾷ!
 Ἄχ! ἔμπρὸς τὴν καρδιά που τρέχει
 Ὅλα περπατοῦν σιγά!..

Ναί, ἀλήθεια, τόσους χρόνους
 Εἶχε χάσει τὰ παιδιὰ της,
 Ποῦ ἀπ'τῆς φτώχειας της τοὺς πόνους
 Τᾶχε στείλει μακριά!
 Μὰ ἐς τὴν μητρικὴ ἀγκαλιά της
 Τώρα πάλι θὰ νὰ σφίξῃ
 Τὰ τρισπόθητα παιδιὰ!

Αἶ! παιδιὰ μου μὴ γελάτε
 Εἰς αὐτὴ τὴν ἱστορία...
 Ὅταν φύγετε καὶ πάτε
 Καὶ σεῖς εἰς τὴν ξενιτειά
 Θὰ ἰδῆτε τὴν πικρία
 Ποῦ περνοῦν μακριὰ Ἐάν εἶνε
 Ἀπ' τὴ μάνα τὰ παιδιὰ!

Π. Κ. Α.